

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882. Andra Kammaren. N:o 33.

Fredagen den 31 Mars.

Kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 23 innevarande månad.

§ 2.

Föredrogs Bevillnings-Utskottets Memorial N:o 6, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i vissa delar af Utskottets Betänkande N:o 5, angående hvitbetssockertillverkningsafgiften.

Punkten 1.

Den deri föreslagna voteringspropositionen blef af Kammaren godkänd.

Punkten 2.

Lades till handlingarne.

§ 3.

Herr Talmannen tillkännagaf att, enligt mellan Herrar Talmän träffad öfverenskommelse, gemensamma omröstningar komme att anställas i Kamrarnes sammanträden den 13 instundande April.

§ 4.

Föredrogs och bordlades för andra gången:

Bevillnings-Utskottets Betänkande N:o 7, angående villkoren för tillverkning af bränvin; och

Sammansatta Bevillnings- och Lag-Utskottets Betänkande N:o 1, rörande vissa delar af Kongl. Maj:ts proposition N:o 26 med förslag till ny förordning angående villkoren för tillverkning af bränvin.

Andra Kammarens Prot. 1882. N:o 33.

I sammanhang med bordläggningen af dessa ärenden hemstälde Herr Talmannen, det Kammaren ville besluta att, på sätt vid talmanssammanträde öfverenskommits, samma ärenden skulle, i den ordning de nu föredragits, förekomma till afgörande i sammanträdet den 15 instundande April samt i sådant afseende å föredragningslistan för nämnda sammanträde uppföras främst bland de då ännu oafgjorda ärenden, som derförinnan blifvit två gånger bordlagda; och biföll Kammaren denna hemställan.

Vidare bordlades för andra gången:

Banko-Utskottets Utlåtande N:o 8; samt

Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 29, 30, 31, 32, 33 och 34.

§ 5.

Till bordläggning anmäldes:

Stats-Utskottets Memorial:

N:o 34, med förslag till voteringspropositioner, med anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatsens Nionde hufvudtitel; och

N:o 35, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om gratifikationer till ingenjörer och öfriga vid statens jernvägsbyggnader anstälde tjenstemän, som till följd af inskränkning i dessa byggnader blifvit eller blifva uppsagde från sina befattningar.

Lag-Utskottets Utlåtanden:

N:o 35, i anledning af väckta motioner om underdånig skrifvelse angående lagbestämmelser om delning af stadsfastighet;

N:o 36, i anledning af Riksdagens Justitie-ombudsmans framställning om tillägg till 69 § Utsökningslagen; och

N:o 37, i anledning af Riksdagens Justitie-ombudsmans hemställan om dels tillägg till 100 § Utsökningslagen, dels ock ändring i 127 och 130 §§ samma lag; samt

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5 (i samlingen N:o 7), med anledning af väckt motion om underdånig skrifvelse angående utredande, i hvad mån åtgärder kunde vidtagas för att inskränka den tid, under hvilken sjöfarten på Sveriges hamnar är stängd af is.

Dessa ärenden skulle sättas främst å föredragningslistan för nästa sammanträde.

§ 6.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr *O. Andersson* i Lyckorna under 14 dagar från och med den 1 April,
 » *C. Andersson* i Hamra » 10 » » » » » 4 »

§ 7.

Justerades protokollsutdrag; och åtskildes derefter Kammarens ledamöter kl. $\frac{3}{4}$ 3 e. m.

In fidem
H. A. Kolmodin.

Lördagen den 1 April.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Föredrogos, hvar för sig, Stats-Utskottets nedannämnda Memorial:

N:o 34, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i åtskilliga frågor rörande anslagen under riksstatens Nionde hufvudtitel; samt

N:o 35, med förslag till voteringsproposition i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i fråga om gratifikationer till ingenjörer och öfrige vid statens jernvägsbyggnader anstälde tjenstemän, som till följd af inskränkning i dessa byggnader blifvit eller blifva uppsagda från sina befattningar;

Och blefvo de i dessa Memorial föreslagna voteringspropositioner af Kamraren godkända.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo för andra gången bordlagda:

Lag-Utskottets Utlåtanden N:is 35, 36 och 37; samt

Andra Kammarens Andra Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 5 (i samlingen N:o 7).

§ 3.

*Om inrättande
i vissa städer
af nya afdel-
ningskontor
utaf Riks-
banken.*

Förekom till afgörande Banko-Utskottets Utlåtande N:o 8, i anledning af väckta motioner om inrättande af afdelningskontor utaf Riksbanken i städerna Karlstad, Örebro, Falun, Hernösand, Kalmar, Jönköping, Sköfde, Lidköping, Venersborg och Borås.

Utskottet hade hemställt, att berörda motioner — af hvilka en afgifvits inom Första Kammaren (motionen N:o 16) och nio inom Andra Kammaren (motionerna N:is 15, 23, 28, 51, 69, 92, 100, 114 och 115) — för närvarande icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Enligt anteckning å Utlåtandet var reservation mot detsamma inom Utskottet anmäld af Herr *Gustaf Jonsson*.

Herr E. P. Jonsson i Myre, hvilken jemte Herrar C. J. Blomberg, P. Näsman och P. Westman uti motionen N:o 92 föreslagit, att Riksdagen måtte besluta inrättandet af ett Riksbankens Afdelningskontor i Hernösand för Vesternorrlands län, under de vilkor och bestämmelser som gälde för de förut inrättade afdelningskontoren, eller de vilkor och bestämmelser vederbörande Utskottet funne lämpligt att föreslå, erhöi, efter uppläsning af Utskottets omförmälda hemställan, ordet och yttrade: Herr Talman! Af ifrågavarande Banko-Utskottets hemställan erfar jag visserligen, att min med fleres nu föreliggande motion, N:o 92, om inrättande af ett Riksbankens afdelningskontor i Hernösand för Vesternorrlands län blifvit af Utskottet afstyrkt, men icke har jag funnit att Utskottet i sin motivering förebragt något egentligt särskildt skäl för sitt afslag å denna motion, utan Utskottet har på en slump afstyrkt denna motion jemte nio andra dylika, utan att för hvarje motion afgifva något särskildt utlåtande.

Går man nu till Banko-Utskottets Utlåtande N:o 16 för sistlidet år, finner man, att Banko-Utskottet då afstyrkte en utaf Herr Perman väckt motion om att afdelningskontorets i Östersund verksamhet måtte utsträckas äfven till provinsen Medelpad. Utskottet anförde då såsom skäl därför: »att om och när ett afdelningskontor af Riksbanken anses böra i Norrland anläggas, detta bör omfatta hela Vesternorrlands län.» På denna grund afstyrktes Herr Permans motion. Jag vill då fråga: När skall den tidpunkten komma, då Banko-Utskottet anser lämpligt att ett Riksbankens afdelningskontor inrättas för Vesternorrlands län?

Utskottet har i föreliggande betänkande bland annat anført följande:

»Ehuru Utskottet, i enlighet med sina vid de senaste riksdagarne uttalade åsigter, fortfarande anser önskvärdt, att Riksbankens tillgångar göras för rikets olika delar så användbara ske kan för lättnad i handel och rörelse samt att för detta ändamål afdelningskontor af Riksbanken varda i den mån behof af sådana uppstå och Riksbankens ställning medgifver tid efter annan upprättade, och ehuru Utskottet af denna anledning under 1880 och 1881 årens riksdagar tillstyrkt väckta förslag, hvarigenom afdelningskontor af Riksbanken blifvit förstnämnda

år i Östersund och sistlidna år i Vexjö anlagda, har Utskottet dock, lika med fullmäktige, funnit sig icke kunna till någon af de vid denna riksdag väckta ofvan omnämnda motionerna under nuvarande förhållande tillstyrka bifall. Såsom ostridigt torde få antagas, att en vidare utgrening af Riksbanken medelst inrättande af afdelningskontor i främsta rummet bör ske å orter, der handels- och näringslivets starkare utveckling företrädesvis sådant kräfvär, hvarigenom naturligen gynsamaste resultatet för såväl allmänna rörelsen som Riksbanken af kontorens verksamhet ernås.»

Om inrättande i vissa städer af nya afdelningskontor utaf Riksbanken.
(Forts.)

Jag vill då särskildt fästa Kammarens uppmärksamhet på följande af Utskottet afgifna yttrande, nemligen att inrättande af afdelningskontor i främsta rummet bör ske å orter, der handels- och näringslivets starkare utveckling företrädesvis sådant kräfvär. Till stöd för min åsigt, att detta är förhållandet just hvad beträffar Vesternorrlands län, vill jag endast påpeka, huru stor utförseln af en enda artikel, som utgör föremål för export på utlandet, från Vesternorrlands län varit, nemligen i fråga om trävaror. Af följande utdrag ur Sveriges officiella statistik öfver utrikes handel och sjöfart för år 1880 visar sig, att från Vesternorrlands län under nämnda år utförts följande trävaror, nemligen:

Timmer och master m. m.:			
från Hernösand o. Sundsvall 8,3			
tums eller större dimensioner i lilländan	286,724 st. utgörande	4,292,768	k.fot.
från dito dito der under	109,107 »	»	353,986 »
Bjelkar och sparrar:			
från dito dito 6,6 tums eller större	162,554 »	»	3,806,413 »
från dito dito der under	140,246 »	»	1,542,919 »
från dito dito bräder och plank	2,032,531 tolfter	»	36,340,271 »
från dito dito bräd- och plankstump			3,274,504 »
			<hr/>
	Tillsammans	49,610,861	k.fot.

Samma statistik visar ock att utskeppningen af bräder och plank för hela riket år 1880 utgjorde 104,398,912 kubikfot, deraf från Vesternorrlands län 36,650,242 kubikfot. Således från detta län mera än *tredjedelen* af utskeppade bräder och plank från hela riket.

Dessutom äro följande trävaror, förutom de uppräknade, utförda från Vesternorrlands län samma år:

från Hernösand och Sundsvall årträ m. m.	11,364 st.
från dito dito 3 fots lagg och 2 fots bottenstafver	1,645,905 »
från dito dito deröfver	741,645 » och
från dito dito ved	41,628 kubikfot.

Jag vill äfven återropa generalsammandraget öfver 1880 års beivling. Deraf visar sig att endast Östergötlands, Malmöhus, Gefleborgs samt Göteborgs och Bohus län — de tvenne sistnämnda länen med inberäkning af städerna Gefle och Göteborg — erlagt större beivling än Vesternorrlands län, der densamma under nämnda år uppgick till 162,496 kronor 34 öre. Då nu en mängd sågverk tillhöra handelsfirmor i Göteborg med flere orter inom riket och alldenstund

*Om inrättande
i vissa städer
af nya afdel-
ningskontor
utaf Riks-
banken.
(Forts.)*

sådana bolags styrelser haft säte och stämma å de orter och ställen der deras hufvudkontor äro belägna, och handels- och exportvinsten alltså taxerats der bolaget haft sitt hufvudkontor, så skulle Vesternorrlands län annars hafva varit ett bland de län, från hvilka den största bevillingen utgått.

Den bevillingssumma 162,496 kronor 34 öre, som jag här ofvan anført, utgår endast från dem, hvilka taxerats såsom inom länet boende, men äfven bolag, hvilka haft sina hufvudkontor å orter utom länet äro, för den rörelse de inom länet idka, beroende af länets bankinrättningar.

Jag skall icke upptaga Kammarens tid med att söka redogöra för all den öfriga handels- och affärsrörelse, som drifves inom Vesternorrlands län. Jag tror mig hafva förebragt tillräckligt för att visa, det ett Riksbankens afdelningskontor inom Vesternorrlands län skulle kunna bedriva sin rörelse i större omfång, än båda de i Östersund och Vexjö på de tvenne sista åren inrättade afdelningskontoren. Förbigående allmänhetens fördelar af ett sådant afdelningskontor anser jag likväl, att Riksdagen bör se till att dessa kontor förläggas till de orter, der staten kan påräkna att af dem hafva den största möjliga vinst.

Under återopande af de skäl jag nu anført och de i motionen framhållna skäl, anhåller jag att få yrka bifall till min med fleres motion om inrättande af ett Riksbankens afdelningskontor i Hernösand för Vesternorrlands län och får jag i följd häraf jemväl yrka afslag å Utskottets hemställan i hvad den rörer denna motion.

Herr Lyttkens: På de skäl, som både fullmäktige i Riksbanken och Banko-Utskottet famstält, har Utskottet afstyrkt samtliga de motioner, som blifvit väckta om inrättande af afdelningskontor för Riksbanken i åtskilliga orter. Det är emellertid hvarken därför att Utskottet underkänt behovet deraf eller af motvilja mot dylika afdelningskontor, som Utskottet kommit till nämnda resultat, utan anledningen dertill är att till följd af en skrivelse från Riksdagen Kongl. Maj:t tillsatt en komité, som har att icke allenast utarbete förslag till ordnande af de sedelutgifvande bankerna, utan äfven ingå i pröfning af förhållandet med öfriga bankaktieinrättningar i riket och tillika i sammanhang härmed föreslå ett ordnande af Riksbankens verksamhet, så att denna må icke allenast kunna uppfylla, såsom hittills, en Riksbanks funktioner, utan äfven tillgodose allmänhetens kraf på en med nutidens fordringar på lättnad i affärsverksamhet enligt bankrörelse genom inrättande af riksbankkontor i orterna i stället för de enskilda bankkontoren. Vid utredande af denna uppgift kommer naturligtvis att tagas i betraktande, huruvida några betydligare inskränkningar i de sedelutgifvande bankernas rätt att utgifva sedlar böra ega rum, och om så blir förhållandet, är det väl möjligt att icke blott de enskilda bankinrättningarne komma att indraga sina afdelningskontor, utan att rent af en och annan enskild bankinrättning kommer att upphöra med sin verksamhet, i hvilken händelse det kan vara skäl att Riksbanken söker fylla det uppkomna behovet; men att gå en sådan utredning och ett sådant förslag i förväg, genom att nu inrätta en mängd afdelningskontor i olika orter, har Banko-Utskottet icke funnit lämpligt,

utan velat afvakta att detta förslag måtte från komitén inkomma till Kongl. Maj:t och från Kongl. Maj:t blifva framlagdt för Riksdagen.

På grund hufvudsakligen af detta skäl har Utskottet icke velat biträda inrättandet af något enda afdelningskontor, förrän utredning blifvit förebragt om det sätt, hvarpå Riksbanken i detta hänseende borde ordnas, för att tillmötesgå allmänhetens behof på lättnad i bankrörelse; och af detta skäl får jag yrka bifall till Utskottets hemställan att icke några afdelningskontor af Riksbanken måtte för närvarande inrättas.

*Om inrättande
i vissa städer
af nya afdel-
ningskontor
utaf Riks-
banken.
(Forts.)*

Friherre Koskull: Herr Talman! Jag är helt och hållet förekommen af Banko-Utskottets vice ordförande och her därför allenast att få yrka bifall till Banko-Utskottets föreliggande utlåtande.

Herr C. Johansson: Då jag är motionär i förevarande fråga, så till vida att jag föreslagit inrättande af ett afdelningskontor i Falun, vill jag endast förklara att jag för närvarande finner mig fullkomligt tillfredsstäld med den motivering, Banko-Utskottet lemnat för sitt afstyrkande af min motion.

Herr Gumælius: Utom det att jag instämmer med Banko-Utskottets vice ordförande, vill jag för egen del tillägga några ord till stöd för Utskottets afstyrkande, för att få tillfälle att uttala min mening rörande lämpligheten af dylika afdelningskontors vidare anläggande.

Jag har deltagit i Utskottets betänkande, och jag har äfven i hufvudsak godkänt motiveringen, ehuru jag kanske skulle önskat den något annorlunda.

Herrarne finna af Banko-Utskottets Utlåtande N:o 2, som aflemnats efter verkställd granskning af Riksbankens tillstånd och förvaltning, uppgifter om huru afdelningskontorens rörelse utfallit. På sidan 7 finnas uppgifna de kapitalbelopp, som från Riksbanken lemnats afdelningskontoren; på sidan 6 finnes uppgift på de medel, som insatts i orterna, således tillsammans på hela deras rörelsemedel; och slutligen på sidan 8 uppgift å den vinst, som vid afdelningskontoret uppkommit i enlighet med det derstädes använda bokföringssättet. Man finner då att af de olika kontoren, såvidt jag räknat rätt, det i Malmö burit sig bäst, enär det gifvit på de medel, som skickats dit ned, 4 $\frac{17}{100}$ procent. Det i Luleå utvisade ungefärligen samma resultat eller något öfver 4 procent och det i Göteborg omkring 4 procent på de 9 $\frac{1}{2}$ millioner, som skickats dit. Vidare komma afdelningskontoren i Östersund med omkring 3 $\frac{1}{2}$ procent och i Visby med 3 $\frac{4}{10}$ procent samt slutligen afdelningskontoret i Vexjö (hvilket icke hållits öppet mer än 3 månader under året, hvarför man på detsamma icke kan ställa så stora anspråk) med icke fullt tre procent. Emellertid finner man af denna redogörelse att afdelningskontoren hafva svårt att betinga ens fyra procent i netto på de medel, som från Riksbanken skickas ned till dem. Härtill kommer det att förvaltningsutgifterna vid hufvudkontoret måste till någon liten del drabba jemväl de olika afdelningskon-

*Om inrättande
i vissa städer
af nya afdel-
ningskontor
utaf Riks-
banken.
(Forts.)*

toren, ehuru det beloppet icke kunnat vederbörligen på dem fördelas, i följd hvaraf således något ytterligare afdrag af den vid afdelningskontoren bokförda vinsten rätteligen tillkommer.

Häraf synes att dessa afdelningskontor, sådana de för närvarande äro organiserade, icke bereda Riksbanken den afkomst, som Riksbanken skäligen torde kunna beräkna; och tvifvelsutän skulle hvarje enskild bankinrättning, som anlagt afdelningskontor, mycket hastigt indraga de afdelningskontor, som icke lemnade större vinst än till och med den, som Riksbanken nu åtnjuter från de mest gifvande af sina afdelningskontor. Vid sådant förhållande skulle man emellertid kunna hysa betänkligheter vid att, såsom här i Banko-Utskottets föreliggande betänkande principiellt skett, tillstyrka vidare inrättande af afdelningskontor i orterna, så snart den omtalade utredningen förebragts. Jag har för min del likväl icke tvekat att instämma i ett dylikt principiellt uttalande; men det har varit under den förutsättning att dessa afdelningskontor komma att organiseras och skötas på annat sätt än hittills och att de många, ännu i reglementen och instruktioner bibehållna hämmande bestämmelser, i afseende å förvaltningen och skötseln af Riksbanken och dess afdelningskontor, borttagas eller ändras, så att Riksbanken verkligen blir satt i tillfälle att med utsigt om framgång kunna vid sina särskilda kontor täfla med vederbörande hufvud- eller afdelningskontor för de enskilda bankerna i orterna. Det synes mig vara klart att, om Riksbanken går i den riktningen att utvidga sina afdelningskontor i orterna och Riksbanken ställer sin affärsverksamhet på det sätt, att den både i det ena och andra afseendet kan täfla med de förnämsta enskilda bankkontoren, så bör Riksbanken, stödd på sin hardt när obegränsade och bergfasta kredit, kunna uträtta åtskilligt mera än nu. För närvarande hafva afdelningskontoren så godt som ingen inlåningsrörelse och i följd häraf en föga betydande utlåningsrörelse. Skola de få de bättre kunderna i orterna, så måste de nödvändigt betjena allmänheten med lika lätthet, som de bäst skötta privatbankerna, och detta både i inlånings- och utlåningsväg, samt gå kunderna till mötes på alla sätt, men i uppnåendet af ett sådant önskningsmål är ännu åtskilligt som brister. Jag vill således för min del hafva uttalat den mening att — utom hvad Utskottet förklarar böra föregå, innan man kan vidare utvidga Riksbankens afdelningskontor i orterna — så måste jemväl något annat föregå, och det är en omarbetning af gällande reglemente för Riksbanken i de delar som innehålla för dess förvaltning hämmande och mindre tidsenliga bestämmelser, äfvensom i arbetsordningen för och handhafvandet af dess afdelningskontor.

Herr Talman! Jag har blott velat yttra detta såsom ett tillägg för min enskilda räkning till motiveringen, och jag ber för öfrigt att få yrka bifall till Utskottets betänkande.

Öfverläggningen var härmed slutad. Sedan Herr Talmannen framställt propositioner enligt de gjorda yrkandena, biföll Kammarkens Utskottets förevarande hemställan.

§ 4.

Föredrogs Lag-Utskottets utlåtande N:o 29, i anledning af väckt motion om ändring i gällande stadgande om val af ledamot i egodelningsrätt.

Om ändring af bestämmelserna ang. val af ledamot i egodelningsrätt.

Uti ifrågavarande motion, afgifven inom Andra Kammaren af Herr J. F. Carlsson (motionen N:o 29), var förslag framställt om den ändring i 117 § af Kongl. stadgan om skiftesverket i riket den 9 November 1866, »att ledamot i egodelningsrätt väljes, på sätt förut är stadgadt, för en tid af sex år, med rättighet för afgående ledamot att, efter behörigt omval, återinträda i sin befattning.»

Utskottet hade tillstyrkt, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Sedan denna hemställan blifvit uppläst, anförde motionären

Herr J. F. Carlsson: Ehuru jag väl vet att det sällan eller aldrig lyckas att vinna framgång åt ett förslag, som från Lag-Utskottet återkommit med den rekommendation, att det icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda, kan jag dock icke underlåta att med några ord granska de skäl, hvarpå Utskottet stödt detta sitt afstyrkande.

Då jag i min motion anført såsom skäl för det förslag, jag framställt, att ledamöterna i egodelningsrätt äro närmast jemförliga med ledamöter i häradsrätt, är det på den grund att de båda befattningarne utöfva domsrätt. Lag-Utskottet säger nu att denna min jemförelse är oriktig.

Jag för min del kan icke finna något annat skäl för en sådan åsigt än det, att ledamöterna i häradsrätt eller som de heta i häradsrätt nämndemän, äro till antalet flere; men det kan emellertid hända att ledamöterna i häradsrätt hafva lika stor domsrätt som ledamöterna i egodelningsrätt. Jag ber att få påminna, att om domare och nämnd äro af olika mening beträffande ett beslut, så föreskrifver nämnden, om den är enig, beslutet, men om någon enda af nämnden ställer sig på domarens sida, så blir domarens mening bestämmande. I detta fall har en ledamot i häradsrätt lika stor, om icke större domsrätt än en ledamot i egodelningsrätt.

Men om man nu också skulle se saken från samma sida som Lag-Utskottet gjort och anser att en ledamot i egodelningsrätt verkligen har större domsrätt än en nämndeman, så borde detta väl snarare utgöra ett skäl för mitt förslag, än för afstyrkande af detsamma, ty i sådant fall är det väl än mer angeläget att till ledamöter i egodelningsrätt hafva personer, som äro för uppdraget fullt lämpliga. Jag har med mitt förslag visst icke afsett att från ledamotskap i egodelningsrätt utestänga någon person, som är lämplig att bekläda sådan befattning. Tvärtom går mitt förslag ut på att, om ett val utfaller mindre gynnsamt, valmännen skulle kunna inom en icke alltför lång tid göra ett bättre val och se sina fördelar tillgodo. Det skäl, som

Om ändring
af bestämmel-
serna ang. val
af ledamot i
egodelningsrätt.
(Forts.)

Utskottet i detta afseende anført, kan således icke tala för afslag å min motion, utan snarare för bifall till densamma.

Vidare säger Utskottet: »Skulle en begränsning af tjänstgörings-tiden för ledamot af egodelningsrätt ifrågakomma, borde denna ske genom bestämmandet af en viss åldersgräns, efter hvars uppnående ledamot i egodelningsrätt skulle vara skyldig att från befattningen afgå.» Såsom jag nyss sade, afser icke mitt förslag att utestänga en lämplig person från att vara ledamot i egodelningsrätt; ty finnes en ledamot väl fylla sin plats, så blir han helt säkert återvald. Men detta kan man icke säga gälla, om en viss åldersgräns bestämmes. Man kan nemligen vid tillämpning deraf komma till ett resultat, som icke är fullt riktigt. Ty en person kan vid högre ålder bibehålla helse och krafter oförminskade och vara fullt lämplig att fortfarande vara ledamot i egodelningsrätt; och att då icke kunna omvälja honom skulle ju strida mot valmännens eget intresse. Deremot förutsätter mitt förslag, att ingen kommer att användas såsom sådan ledamot, om hans ålder eller andra orsaker gör honom dertill olämplig. Man kan då alltid blifva i tillfälle att genom nytt val sätta annan i hans ställe.

Slutligen yttrar Utskottet: »Till följd deraf, att befattningen icke är gifven allenast på viss tid, torde densamma anses mera hedrande och de dertill lämpligaste personer finnas mera villige att åtaga sig uppdraget.» Här tyckes Utskottet verkligen blott på grund af ömmande omständigheter för en person, som icke har utsigt att blifva omvald, icke vilja ingå på mitt förslag. Om man emellertid skall taga hänsyn till några ömmande omständigheter, så får jag säga att jag hyser mera deltagande för de personer, som nödgas lägga sin egendom i händerna på sådana domare, som sköta sig på sådant sätt, att de icke kunna blifva återvalda.

Jag har visserligen icke stor förhoppning att lyckas genomdrifva mitt förslag, i synnerhet som landsbygdens representanter, hvilka förändringen närmast rör, nu till större delen äro frånvarande. Men jag skall ändå hos Herr Talmannen anhålla om bifall till min motion och afslag å Utskottets hemställan.

I detta yttrande instämde Herrar *And. Bengtsson* och *Sandberg*.

Herr Schenström: Ett bifall till förevarande motion anser jag lända mera till skada än gagn. För denna åsigt vill jag anföra ett skäl utöfver dem Utskottet redan andragit. Deraf att man väljes till ledamot i egodelningsrätt utan begränsning till tid lärer väl få antagas följa att valmännen egna en allvarligare uppmärksamhet deråt, att just den person utses, som är dertill mest tjenlig. Jag föreställer mig att, derest tjänstgöringstiden skulle inskränkas, en större likgiltighet i detta hänseende skulle inträda och att följaktligen valet icke sker med sådan omtanke, som då det skall gälla för en lång följd af år.

Jag anhåller om bifall till Utskottets förslag.

Herr Wallenius: Som jag icke finner lämpligt att sådana för-
troendeposter som de nu ifrågavarande skola tillsättas för obegränsad

tid och jag förut väckt motion i syfte att ledamöter i lasarettsdirektioner icke skola utses för lifstid, utan blott för viss tid, så ber jag få tillkännagifva att jag för min del anser den föreliggande motionen vara fullt berättigad. Det är klart att de valmän, som skola utse ledamöter i egodelningsrätt, icke alltid kunna finna den rätta mannen; och det är äfven klart att det kan finnas egodelningsrättsledamöter, som oaktadt sin oskicklighet för detta värf, qvarsitta till sin död och derigenom hindra att andra väljas, som äro lämpliga. Detta anser jag icke vara riktigt. Jag hoppas att, äfven om motionen icke nu går igenom, ett förslag i enahanda syfte så snart som möjligt må vardas af Riksdagen antaget, så att en rättelse i de anmärkta missförhållandena med det snaraste kan komma till stånd.

Herr Talman, jag anhåller om afslag å Utskottets hemställan och bifall till motionen.

Herr Göransson: I likhet med motionären anser jag det vara olämpligt, att en person väljes till ledamot af egodelningsrätt för obegränsad tid, hvilken ofta kan blifva utsträckt till personens hela lifstid. Om en person också är lämplig vid den tid han väljes, är det derföre alldeles icke säkert att han 30—40 år derefter kan anses lika lämplig. Fästa vi oss t. ex. vid jordbrukets framåtgående och jemföra jordbruket nu för tiden med de jordbruksförhållanden, som funnos för 30—40 år sedan, så är det ju en betydlig skilnad mellan detsamma nu och då. Man vet ju dessutom af erfarenhet att äldre personer i allmänhet hafva mera konservativa åsigtter så väl i det ena som det andra afseendet än yngre och vilja derföre också i jordbruket vidhålla gamla vanor. En person, som uppnått t. ex. 60 à 70 års ålder, skulle säkert finna många betänkligheter vid att begagna det bruknings sätt af jorden, vi under nuvarande förhållanden använda. På denna grund anser jag, att en person ej för längre tid bör utses till ledamot af egodelningsrätt. Dessutom kunna ju också andra omständigheter inträffa, som göra honom för sådan befattning mindre lämplig, utan att han derföre kan på laga skäl afskedas från befattningen.

Bland andra skäl för motionens afstyrkande har Lag-Utskottet också anfört, att en kortare tjenstgöringstid för ledamot i egodelningsrätt vore mindre lämplig, emedan han derunder icke kunde hinna förvärfva den vana, som erfordras för att såsom domare handlägga skiftes mål. Jag föreställer mig dock att en person, som blifvit vald till ledamot i egodelningsrätten på obestämd tid, såsom nu sker, icke är skyldig att ens stå kvar i rätten uti sex år. Ingenting hindrar honom ju att afsäga sig sin befattning redan dessförinnan, efter ett eller två års tjenstgöring; och då kan han ju äfven med det valsätt vi nu hafva vinna mindre vana och skicklighet i skiftesärenden än en person, som väljes för viss tid, t. ex. på sex år, såsom motionären föreslagit; ty den senare måste ju åtminstone kvarstå dessa sex år. För min del anser jag att det bör stå de väljande fritt, om de anse en ledamot olämplig till ledamot af egodelningsrätt, att kunna genom ett nytt val göra sig fria från honom. Är han återigen lämplig för befattningen, har han

Om ändring af bestämmelserna ang. val af ledamot i egodelningsrätt.
(Forts.)

*Om ändring
af bestämmel-
serna ang. val
af ledamot i
egodelningsrätt.
(Forts.)*

väl skött den och är villig att densamma återtaga, så blir han väl också i de flesta fall återvald.

Jag yrkar bifall till motionärens förslag.

Herr Thomasson: Instämmande med Herr Schenström, skall jag yrka bifall till Lag-Utskottets förslag hufvudsakligen på de skäl, som af Utskottet och den nyss nämnde aktade talaren åberopats. Motionären ansåg att Utskottets uppfattning af hans jämförelse mellan nämndeman och ledamot af egodelningsrätt icke skulle vara riktig; men han drog sjelf försorg om att bevisa att Utskottet haft fullkomligt rätt. Han erinrade nemligen om, hvad vi alla känna, att det endast är i det fall, då hela nämnden är enig, som dess röst gäller emot domaren. Då ledamot af egodelningsrätt har personlig röst, har nämnden sålunda endast kollektiv röst; och det är just detta Utskottet framhållit. Utskottet har, såsom herrarne torde finna, icke ansett lämpligt att en person, som fungerar såsom domare, väljes endast på kortare tid; och, såsom Herr Schenström erinrade, skulle det lända mera till skada än till gagn, om man ofta skiftade om de personer, som skola döma i så viktiga saker, som här äro i fråga. Det lärer väl också vara uppenbart, att man icke alltid till dessa förtroendeplatser skulle kunna erhålla de bästa och mest passande personer, om de efter några års förlopp skulle afskedas och ersättas med andra. För min del tror jag Utskottets uppfattning är riktig, att dessa befattningar anses mera hedrande i samma mån de äro långvariga. Icke heller tror jag denna långvarighet är i något afseende menlig; ty, då en ledamot af egodelningsrätt, vare sig till följd af föråldrade åsigt eller på grund af ålderdomssvaghet, blir mindre lämplig att sköta sin befattning, så står det ju ordföranden fritt att inkalla ojäfvig god man i hans ställe.

Beträffande gode män vid skiftesförrättningar har motionären icke ens ifrågasatt att de skulle väljas för kortare tid, i likhet med hvad han föreslagit i afseende å ledamöterna vid egodelningsrätt, ehuru samma skäl äfven kunde gälla för dem.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr J. F. Carlsson: Det har blifvit anfördt af en talare på vestmanlandsbänken att, om mitt förslag skulle gå igenom, intresset för val af egodelningsrättsledamöter skulle förminskas. Detta kan jag icke riktigt förstå. Vid hvarje val söker man väl välja den bäste. Men det kan hända att ett val misslyckas; ty så länge en person icke försökt sig såsom domare, vet man ju icke, om han duger dertill. Då emellertid enligt mitt förslag en ledamot i egodelningsrätt kommer att underkastas omval efter 6 års tjenstgöringstid, så kunna valmännen under tiden komma till kännedom om han eger de egenskaper, som göra honom till befattningen lämplig. Att mitt förslag skulle hos de väljande förminska intresset för valet, kan jag således icke inse.

En ärad talare på skånebänken yttrade, att jag gillat Utskottets motivering genom min erinran att förhållandet mellan nämndemannen och en ledamot af egodelningsrätt icke är enahanda. Såvidt jag har

uttryckt mig fullt riktigt, var det min mening att i vissa fall har nämnden lika stor domsrätt som ledamöterna i egodelningsrätt, nemligen i de fall, då nämnden är enig, ty då föreskrifver den beslutet; men om en enda ledamot följer samma åsigt som domaren, så föreskrifver denne sistnämnde domslutet, hvilket i sådant fall blir beroende på en enda persons åsigt inom nämnden.

Jag vidhåller mitt förra yrkande.

Herr Trybom: Äfven jag, Herr Talman, ber att få instämma i det syfte motionen innehåller.

Lag-Utskottet har i sin motivering för afslag å motionen anført, att ledamöter i egodelningsrätt icke kunna jemföras med nämndemän, derföre att nämnden har endast en kollektiv röst, ledamot i egodelningsrätt deremot en personlig. Jag vill då fästa uppmärksamheten på att ledamöterna i egodelningsrätt måste vara ense för att göra sin mening gällande mot ordföranden, såsom äfven förhållandet är med nämnden. Således förfaller det skälet genast.

Hvad angår begränsningen af tjänstgöringstiden, så säger Utskottet: »Skulle en begränsning af tjänstgöringstiden för ledamot af egodelningsrätt ifrågakomma, borde denna ske genom bestämmandet af en viss åldersgräns.» Men jag tror för min del att det vore bättre att bestämma en viss tjänstgöringstid, ty det inträffar rätt ofta, att den ene kan tjänstgöra mycket längre än den andre och har krafter dertill. Den, som har varit i tillfälle att handlägga egodelningsmål, har ofta funnit att egodelningsrättsledamöter varit af ålder hindrade att tjänstgöra; detta inträffar i ganska många domsagor. Då, säger Utskottet visserligen, är det mycket lätt att tillkalla en god man att tjänstgöra i stället; men det kan stundom vara rätt svårt att i sista stund tillkalla en sådan. Det är viktigt, synes mig, att alltid hafva tjänstbara ledamöter att tillkalla. Någon olägenhet af att tillsätta egodelningsrättsledamöter på viss tid har egentligen icke blifvit af Lag-Utskottet anført i annan måtto, än att Utskottet förmenar att den heder, som åtföljer ett uppdrag på lifstid, skulle göra det lättare att få personer, villiga att mottaga förtroendet. Men då uppdraget är ett kommunalt uppdrag, så tror jag icke att derför lämpliga personer skola undandraga sig detsamma.

Jag förenar mig således i motionens syfte utan att dock kunna hoppas, att Kammaren nu skall fatta något beslut i den riktningen.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag vill nu icke inlåta mig på frågan hvilketdera som är det lämpligaste, antingen att ledamöter af egodelningsrätt väljas på en tid af sex år eller på obestämd tid, emedan jag anser detta för närvarande vara af mindre vikt — skäl kunna utan tvifvel anföras så väl för ena åsigten som för den andra — utan jag har begärt ordet egentligen endast för att fästa uppmärksamheten på det rent formella af frågan. Motionären har icke formulerat något förslag till ändring i den paragraf af Skiftesstadgan, som enligt hans motion borde hafva en annan lydelse, utan endast angifvit ett visst syfte, i hvilket han önskade ändring måtte vidtagas, under antagande förmodligen att Lag-Utskottet sedermera skulle formulera förändringen.

Om ändring af bestämmelserna ang. val af ledamot i egodelningsrätt.
(Forts.)

Om ändring af bestämmelserna ang. val af ledamot i egodelningsrätt.
(Forts.)

Detta har Lag-Utskottet dock icke gjort; och det är också helt naturligt, då Utskottet afstyrkt motionen. Nu yrkar motionären dock bifall till motionen och vill att Kammaren, med ogillande af Utskottets hemställan, skall antaga densamma. Jag anser ett sådant beslut olämpligt och kan icke heller föreställa mig, att det skulle leda till något resultat. Skulle något nu kunna vinnas med motionen, skulle det ske genom en återremiss; ty då kunde man möjligen påräkna att Lag-Utskottet till följd af återremissen uppgjorde ett förslag till förändring af § 117 i Skiftesstadgan. Jag tror dock icke heller att en återremiss skulle tjena till något; ty om Första Kammaren icke redan afgjort frågan, så gör den det i dag och sannolikt med godkännande af hvad Lag-Utskottet hemställt, i följd hvaraf frågan är fallen.

Under sådana förhållanden kan jag icke inse, att vi nu hafva något annat att göra än att bifalla hvad Lag-Utskottet föreslagit, såvida Kammaren icke vill återremittera motionen för att såmedelst afgifva en opinionsyttring. Detta har jag visserligen icke något emot, men deremot skulle jag anse det vara högst oförmligt att bifalla motionärens förslag i dess nuvarande form. För min del tror jag dock det vore bäst att låta bero vid hvad Utskottet hemställt, och att motionären, om han till en kommande riksdag återkommer med motionen, då formulerar ett förslag till ändring af nyssnämnda paragraf i Skiftesstadgan, hvilket man kan hafva att tillgå, om Utskottet äfven då skulle afstyrka motionen.

Herr J. F. Carlsson: Till följd af hvad Herr vice Talmannen nyss anmärkte, ber jag få fästa uppmärksamheten på, hvad jag för öfrigt också påpekat i min motion, nemligen att jag påyrkat den förändring i 117 § Skiftesstadgan, att deri skulle intagas »att ledamot af egodelningsrätt väljes, på sätt förut är stadgadt, på en tid af sex år, med rättighet för afgående ledamot att efter behörigt omval åter inträda i sin befattning.» Jag vet icke huru jag skulle kunna närmare förklara min mening. För min del tycker jag mig således hafva fullt tydligt utsatt, huru jag vill hafva paragrafen formulerad.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Jag kan icke föreställa mig huru man skall kunna i 117 § Skiftesstadgan inpassa de ord, som finnas angifna i motionen. För min del kan jag icke finna, att motionen afser annat än en förändring af paragrafen i ett visst syfte, men icke innehåller något fullständigt formuleradt ändringsförslag. Vore den ett fullständigt förslag, skulle man ju kunna sätta in orden i paragrafen utan vidare; men det går ej för sig, så som motionen nu är affattad.

Herr Sven Andersson i Plöninge: Med anledning af hvad som anförts af Herr vice Talmannen tror jag att den föreliggande frågan skulle blifva bäst ordnad, om betänkandet återremitterades till Lag-Utskottet, som då kunde inkomma med ett bestämdt förslag, formuleradt i ordalag, som för frågans lösning i den af motionären önskade riktning kunde vara mest lämpliga.

Det vill synas, som Lag-Utskottet icke egnat motionärens nu före-

liggande motion den grundliga utredning och uppmärksamhet, hvaraf den verkligen är förtjent, och tror jag för min del den utan vidare, sådan den nu föreligger, kunde antagas. Men som enligt den förda diskussionen anmärkningar mot densamma uttalats, anser jag bäst att frågan återremitteras i syfte att få de anmärkta oegentligheterna rättade, och ett bifall till hvad motionären i hufvudsak framställt tillstyrkt. Herr Talman, jag yrkar återremiss och anhåller om proposition på detta yrkande.

Om ändring af bestämmelserna ang. val af ledamot i egodelningsrätt.
(Forts.)

Härmed var öfverläggningen slutad. Efter upptagande af de meningar, som derunder förekommit, gaf Herr Talmannen, i enlighet med dem, propositioner dels på bifall till Utskottets hemställan, dels på yrkandet att, med afslag å nämnda hemställan, det i motionen framställda förslag måtte bifallas, dels ock på återremiss; och förklarade Herr Talmannen sig anse den förstberörda propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef begärd samt företogs, sedan till kontraposition antagits yrkandet på återremiss, enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd, så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad Lag-Utskottet hemställt i Utlåtandet N:o 29,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren till Lag-Utskottet återförvisat ifrågasvarande utlåtande.

Omröstningen utföll med 41 Ja mot 62 Nej; i följd hvaraf utlåtandet blifvit till Utskottet återförvisadt.

§ 5.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets Utlåtande N:o 30, i anledning af väckt motion om tillägg till § 25 i förordningen angående fattigvården den 9 Juni 1871.

§ 6.

Skedde föredragning af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 31, i anledning af väckt motion om tillägg till § 3 i förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864.

Om tillägg till 1864 års förordning ang. utvidgad näringsfrihet.

Ledamöterna af Andra Kammaren Herrar *P. Pehrsson* i Törneryd, *Aug. Peterson* samt *And. Svensson* i Lösen hade, i motionen N:o 31 föreslagit, »att Riksdagen ville besluta att, såsom tillägg till § 3 i Kongl. förordningen om utvidgad näringsfrihet den 18 Juni 1864, hvilken paragraf omnämner dem, som icke ega idka handelsrörelse, måtte införas följande stadgande:

*Om tillägg till
1864 års för-
ordning ang.
utvidgad
näringsfrihet.
(Forts.)*

Vid kreatursmöten å landet, som blifvit af behörig myndighet bestämde att endast för köpslagen om lefvande kreatur på vissa dagar hvarje år hållas, vare ej heller någon, utom de å stället bosatte, berättigad att togföra handelsvaror eller å öppen plats, från bod eller annat upplagsställe idka handelsrörelse.»

Beträffande denna motion hade Utskottet hemställt, att densamma icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Herr Aug. Peterson anförde: Herr Talman! Det skäl, som föranledt mig och flere af mina länskamrater att väcka förevarande motion, har varit, att inom den provins vi tillhöra visat sig stort behof att få särskilda torgdagar för försäljning och köp af kreatur. Tillstånd till hållande af sådana kreatursmöten har äfven meddelats, men så småningom hafva dessa försäljningar urartat till vanliga marknader af det gamla slaget med ty åtföljande oordningar. Följden har derföre blifvit den, att dessa kreatursmöten åter aflysts just till följd af de oordningar, som dervid egt rum. Emellertid har under förlidna år en kommun inom länet hos Kongl. Maj:ts Befallningshafvande begärt att åter få utlysa sådana möten för försäljning af kreatur, men att å dem ingen annan försäljning skulle få ega rum än af kreatur. Denna begäran förklarade sig Kongl. Maj:ts Befallningshafvande icke kunna bifalla och åberopade såsom skäl för sin vägran 1864 års förordning om utvidgad näringsfrihet. Detta är anledningen, hvarföre vi nu hos Riksdagen gjort vår framställning om en obetydlig förändring i nämnda 1864 års förordning. Lag-Utskottet har emellertid funnit alltför starka skäl tala emot en sådan förändring. Utskottet säger, att verkan af den föreslagna förändringen skulle blifva den, att ett faktiskt monopol uppkomme för de å stället bosatte handlande, hvilka blefve de enda, som af förändringen kunde draga någon nytta, då deremot de kringresande handlandena icke skulle hafva samma fördel. Men det är just dessa kringresande handlande, som gifvit anledning till de öfverklagade olägenheterna. De breda ut sina dåliga varor i sina s. k. handelsstånd, och mängden af löst folk, drängar och pigor, köpa dem ofta för pris, som äro ganska höga, fastän de hetas vara billiga, och frestas derigenom att på onödigt kram slösa bort sina små arbetsförtjenster.

Vidare säger Utskottet, att handelsidkare från andra håll skulle lockas att bosätta sig på dylika ställen, och derigenom samma olägenheter och missförhållanden uppstå. Jag vet icke om det skulle blifva händelsen, men i allt fall kan ju ingen, som sjelf försörjer sig med sitt arbete, förmenas att bosätta sig hvarhelst han behagar. Utskottet kommer emellertid till det resultatet, att de anförda olägenheterna icke skulle på det föreslagna sättet kunna undanrödjas. Jag vågar dock hysa en annan åsigt härutinnan, och säkert är, att för den provins jag tillhör skulle det vara en stor fördel att få dylika försäljningsställen, der de som vilja sälja eller köpa kreatur kunde på bestämda dagar sammanträffa. Då emellertid endast en reservant anmält sig inom Utskottet, synes det icke vara skäl att nu vidare tala i saken och, om

jag icke vinner något understöd inom Kammaren, skall jag icke heller för min del nu framställa något yrkande.

*Om tillägg till
1864 års för-
ordning ang.
utvidgad
näringsfrihet.*

Vidare yttrades ej. Kammaren biföll Utskottets hemställan.

§ 7.

Föredrogs och bifölls Lag-Utskottets Utlåtande N:o 32, i anledning af väckt motion om tillägg till 50 § Konkurslagen.

§ 8.

Till behandling förekom Lag-Utskottets Utlåtande N:o 33, i anledning af väckt motion om ändring af eller förklaring öfver förordningen angående hushållningen med de allmänna skogarne i riket den 29 Juni 1866, i hvad den angår skog å ecklesiastika boställen.

*Angående de
ecklesiastika
boställssko-
garne.*

Utskottet hade i detta utlåtande yttrat sig öfver Herr P. G. Peterssons inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 5, i hvilken motionären anført, att »det vore det rigtigaste, — — — om Riksdagen ville besluta, att Skogsstyrelsens befattning med skogarne i Sveriges prestgårdar må alledes upphöra, och i afseende å dem förhållas så som af ålder och enligt lag och äldre författningar varit föreskrifvet. Eller åtminstone att hos Kongl. Maj:t må anhållas om en sådan förklaring af Kongl. förordningen om hushållningen med de allmänna skogarne, att *presteboställes innehafvare må ega att till vedbrand, hägnader och byggnadernas underhåll, äfvensom byggnadsskyldige inom socknen, då nybyggnad, som dem åligger, skall ske, å prestgårds skog, der tillgång finnes, taga nödigt timmer och virke, utan några som helst omgångar, besvär eller kostnader, såsom allmän lag säger och förmår».*

Och hade Utskottet hemställt, att motionen måtte lemnas utan vidare afseende.

Efter föredragning häraf anförde

Herr P. G. Petersson: Efter mitt förmenande har Lag-Utskottet icke egnat denna motion den uppmärksamhet hon förtjenar, hvadan önskligt vore, att någon närmare utredning kunde åstadkommas. Af Utskottet är icke emotsagdt det i motionen anförda, att prestgårdarne ej äro att anse såsom krono eller kronoboställen, och hafva åtminstone de flesta prestgårdsboställena blifvit skänkta dels af enskilde personer, dels af kommuner, under förutsättning, att afkastningen derå skulle användas till aflöning åt presterskapet samt till byggnad och underhåll af de hus, församlingen åligger bygga och underhålla vid prestgårdarne, och detta utan kostnader till statens tjenstemän för utsyningar.

Förut vid denna riksdag har fråga förevarit om fideikommisssegendor, dervid olika meningar uppstått om upphörande af familjefideikom-

Angående de
ecklesiastiska
boställssko-
garne.
(Forts.)

missar, men om fideikommissar för fromma stiftelser har gemensamt uttalats att de måste förblifva oförändrade.

Hvad skilnad förefinnes i fideikommissar till fromma stiftelser och af enskilda gjorda förordnanden till förmån för kommun och presterskap? Jag kan icke finna någon skilnad, utan måste såväl det ena som det andra respekteras till efterföljd af de vilkor, som med gifvan varit förenade. Häremot kan visserligen anföras, att Skogsstyrelsen, med tillämpning af Kongl. förordningen af den 29 Juni 1866, icke förnämat presterskap och kommun; ty då skog å boställets mark finnes, erhålles den efter vederbörandes utsyning. Men hur tillgår vid dessa utsyningar? För det första uppgör merendels jägmästaren kostnadsräkning till det utsynade virkets värde, och får det således på så sätt köpas. Utsyningarne verkställas en längre tid efter jord begäran, och om våren i stället för vintern, hvarigenom virket blir sämre, och för boställsinnehafvaren fördyras härigenom kostnaden med virkets forslande ur skogen. Äfven har förekommit, att jägmästare varit opraktiska vid utsyningar och utsynat virke, som ej varit lämpligt för uppgifna behof. Genom alla dessa omständigheter torde något hvar finna, att fördelen med skogsfångst vid prestboställena är nästan, för att icke säga helt och hållet, vederbörande beröfvad.

Om dessa skogstjenstemän vore ålagdt att på de afverkade skogs-trakterna ombestyras skogens återväxt på prestboställena, vore ändock någon förmån, men att hålla tjenstemän för skogens borthuggning är alldeles öfverflödigt, ty den konsten har kunnats från uråldriga tider.

I 22 § af Kongl. förordningen af den 29 Juni 1866 är föreskrifvet: »om samtliga till Civil-, Militie- och Ecklesiastikstaterne anslagne boställsskogar gäller hvad i 15 § af samma förordning är stadgad». Detta ordet *anslagne* har efter mitt förmenande blifvit genom någon begreppsförväxling häntydt till alla med prestboställena förenade skogar, men att så ej är verkliga förhållandet, torde kunna upplysas af följande. — Som väl är bekant, har kronan försålt till enskilde icke så obetydligt skogsalmmänningar. Vid dessa försäljningar hafva undantagits skogsparker, som af kronan anslagits till kyrko- och prestgårdsbyggnader i någon eller några kommuner. Dessa skogsparker är ju rätt och tillbörligt, att de genom särskild vård blifva använda till uppgifna ändamålet, och är det, efter mitt förmenande, inga andra prestebols skogar som ofvannämnda förordning afser, ty icke kunna väl utfärdas förordningar till ingrepp i kommuners eller enskildes eganderätt utan deras eget medgifvande.

Lag-Utskottet har åberopat gällande instruktionen för Skogsstyrelsen, och anført att, om utsyning verkställas af skogstjenstemän före 1 Oktober, skola resepenningar härför erhållas af statsmedel; men det finnes icke omnämt å hvad tid ansökan skall göras, för att få utsyningen verkställd till den föreskrifna tiden, hvadan får antagas, att i flesta fall åberopas hinder för utsyningens verkställande under den tid det varit kostnadsfritt för den enskilde. Visserligen är i nämnda instruktion föreskrifvet att, om jägmästaren är försumlig, han ifrån tjensten kan skiljas, men dermed är boställsinnehafvaren föga hulpen, ty erhållas ej utsyningar i rätt tid, kan han derigenom lida icke så obe-

tydliga förluster, som i så fall det vore rätt och billigt att Skogsstyrelsen godtgjorde.

Det har händt att prestboställs-innehafvaren, i följd af utdragning på tiden med utsyningen, måst hugga af skogen till oundgängliga behof, och därför af jägmästaren blifvit lagförd, med yrkande af strängaste straffpåföljd, samt af domstol ålagd icke så obetydliga böter.

Jag yrkar att frågan måtte till Utskottet återremitteras för dess närmare utredning.

Efter det öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr Talmannen först proposition på bifall till Utskottets hemställan samt derefter, enligt motionärens yrkande, på återremiss; och som den förra af dessa propositioner blef med öfvervägande ja besvarad, hade Kammaren alltså bifallit Utskottets hemställan.

§ 9.

Efter föredragning af Lag-Utskottets Utlåtande N:o 34, i anledning af väckt motion om tillägg till förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd den 21 Mars 1862 samt till förordningen om kyrkostämma samt kyrkoråd och skolråd i Stockholm den 20 November 1863, blef Utskottets i detta utlåtande gjorda hemställan af Kammaren bifallen.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes Stats-Utskottets Memorial N:o 36, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande anslagen under Åttonde hufvudtiteln.

Detta ärende skulle uppföras främst å den föredragningslista, som för nästa sammanträde komme att upprättas.

§ 11.

Justerades protokollsutdrag.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr *G. W. Lönegren* under 8 dagar från och med den 5 April och
 » *C. Carlson* » 7 » » » » » 6 »

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{2}$ 1 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Onsdagen den 5 April.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 29 nästlidne Mars förda protokoll.

§ 2.

Skedde föredragning af Stats-Utskottets Memorial N:o 36, med förslag till voteringspropositioner i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande anlagen under Åttonde hufvudtiteln; och blefvo derved samtliga af Utskottet i detta memorial föreslagna voteringspropositioner af Kammaren godkända.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes Konstitutions-Utskottets denna dag inkomna Utlåtanden:

N:o 3, i anledning af motion om ändring af § 28 mom. 1 Rege-
ringsformen; och

N:o 4, i anledning af motion om ändring af § 87 mom. 2 Rege-
ringsformen.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ännu oafgjorda ärenden, som redan blifvit två gånger bordlagda.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Herr *A. Gumælius* anmälde en motion, afseende ändring i viss del utaf det af Kongl. Maj:t för Riksdagen framlagda förslag till ny tulltaxa.

Denna motion, som erhöll ordningsnummern 120, bordlades.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. $\frac{1}{4}$ 3 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.